

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และเพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จากการพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดเป็น 3 ระยะ ดังนี้ คือ

ระยะที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดและร่างตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ระยะที่ 3 การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่สร้างและพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 341,366 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 920 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม 1 ฉบับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 99 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบลิเคอร์ท 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการประเมินความเที่ยงตรงของตัวบ่งชี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สำหรับใช้พิจารณาความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบการ วิเคราะห์ข้อมูลทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การสร้าง

สเกลองค์ประกอบย่อยด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second - order confirmatory factor analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

ขนาดเล็ก

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการตรวจสอบเนื้อหาของตัวบ่งชี้ที่นำไปใช้เป็นข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ด้วยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) และปรับตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 99 ตัวบ่งชี้ และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 ซึ่งถือว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวเป็นตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha co - efficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .944 จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา จึงได้ตัวบ่งชี้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 99 ตัวบ่งชี้

2. สรุปผลการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้

ผู้วิจัยสามารถสรุปตัวบ่งชี้ที่สำคัญ จากจำนวน 99 ตัวบ่งชี้ โดยจำแนกตามแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับความรักจากพ่อแม่ ($\bar{X} = 4.68$; S.D. = .61) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุด คือ การวางตัวต่อบุคคลอื่น ($\bar{X} = 3.92$; S.D. = .89) ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุด แต่ก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก นั้นแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมผ่านเกณฑ์ จึงถือได้ว่าทุกตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบด้านสุขภาพจิต

2.2 ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านสุขภาพกาย พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บอกรูหรือผู้ใหญ่เมื่อไม่สบาย ($\bar{X} = 4.46$; S.D. = .61) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุด คือ ไม่รับประทานขนมกรุบกรอบ ($\bar{X} = 3.62$; S.D. = .99) ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุด แต่ก็มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นั้นแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมผ่านเกณฑ์ ถือได้ว่าทุกตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบด้านสุขภาพกาย

2.3 ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความมุ่งมั่น ($\bar{X} = 4.48$; S.D. = .65) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุด คือ เมื่อเพื่อนล้อเลียนไม่โกรธ ($\bar{X} = 3.64$; S.D. = .93) ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุด แต่ก็มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นั้นแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมผ่านเกณฑ์ ถือได้ว่าทุกตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบด้านความฉลาดทางอารมณ์

2.4 ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า เข้าร่วมกิจกรรมวันไหว้ครู, วันแม่แห่งชาติ ($\bar{X} = 4.75$; S.D. = .54) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุด คือ รับประทานอาหารหมดจาน ($\bar{X} = 4.16$; S.D. = .81) ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุด แต่ก็มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน นั้นแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมผ่านเกณฑ์ ถือได้ว่าทุกตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรม

3. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ในการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีการทดสอบตามลำดับ ดังนี้ คือ 1) การทดสอบโมเดลในระดับตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบย่อยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน 2) ทดสอบโมเดลในระดับองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลัก และ 3) การทดสอบโมเดล ในระดับองค์ประกอบหลักของตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนใน

โรงเรียนขนาดเล็กที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
อันดับที่สอง

3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบตัวบ่งชี้
ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
ซึ่งก่อนที่ทำการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ ทั้ง 99 ตัวบ่งชี้พบว่า
ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวบ่งชี้ ในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีความสัมพันธ์กัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) ทุกค่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความเหมาะสมที่
จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย โมเดลการวัดด้านสุขภาพจิต โมเดลการวัดด้าน
สุขภาพกาย โมเดล การวัดด้านความฉลาดทางอารมณ์ และโมเดลการวัดด้านคุณธรรม
จริยธรรม และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกของแต่ละองค์ประกอบย่อย ทั้ง
4 โมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี นอกจากนี้ค่าน้ำหนัก
องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ ทั้ง 99 ตัวบ่งชี้ มีค่าเป็นบวก ซึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนด คือ .30 และมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนใน
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองจากตัวบ่งชี้
ใหม่ 19 ตัวบ่งชี้ ซึ่งได้จากสเกลองค์ประกอบที่สร้างขึ้น และองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ
ได้แก่ องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพจิต องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพกาย องค์ประกอบหลัก
ด้านความฉลาดทางอารมณ์ และองค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรม มาวิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองเพียงครั้งเดียว และก่อนทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยทั้ง 19 องค์ประกอบ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) ทุกองค์ประกอบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบย่อยทั้ง 19
องค์ประกอบ มีความเหมาะสมอย่างมากที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สรุปได้ดังนี้

3.2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก พบว่า โมเดลตาม
กรอบแนวคิดในการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า
ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองต่อไป

3.2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า ทุกองค์
ประกอบของตัวบ่งชี้รวมความสุขของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า
โดยตัวบ่งชี้รวมความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเกิดจากองค์ประกอบด้าน

สุขภาพจิต เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพกาย องค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรม และองค์ประกอบหลักด้านความฉลาดทางอารมณ์

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวิจัยที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 99 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านสุขภาพจิต องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพกาย องค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรม และองค์ประกอบหลักด้านความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดนี้ สามารถใช้วัดความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้อย่างมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ครั้งนี้ มีประเด็นในการอภิปรายผล 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

ขนาดเล็ก

ผลการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสุขภาพจิต องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพกาย องค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรม และองค์ประกอบหลักด้านความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านสุขภาพจิต พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการเป็นตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านสุขภาพจิต ซึ่งมีจำนวน 22 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด คือ ระหว่าง 3.92 - 4.68 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด คือ ได้รับความรักจากพ่อแม่ ซึ่งจากผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาดังกล่าว อาจจะเนื่องมาจากความสุขของนักเรียนตามแนวคิดของ ฮีระ รุญเจริญ (2553 : 39) ที่ว่าความสุขของนักเรียน นอกจากจะมีร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ มีจิตใจที่แจ่มใส เข้มแข็ง มีความสุขในการเรียนรู้และทำงานแล้ว การมีความรักต่อทุกสิ่ง หรือการมีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่รักใคร่ชอบพของคนอื่นก็เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ซึ่งในที่นี้ก็หมายถึงความรักที่มีต่อพ่อกับแม่ และความรักที่ได้รับจากพ่อและแม่ด้วยเช่น กัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Tal Ben-Shahar (2007 : 23-29) ที่กล่าวถึงความสุขของนักเรียนว่า สิ่งที่เรียกว่าความสุข ค้นพบได้ตั้งแต่ระดับครอบครัว จากการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนของพ่อแม่ จนกระทั่งเข้าโรงเรียน เช่นเดียวกับ กรมวิชาการ (2539 : 6-15) ที่กล่าวว่าเด็กจะเจริญเติบโตได้ดี

ย่อมเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นองค์ประกอบสำคัญ ดังนั้นผู้ที่จะต้องมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้นักเรียนเป็นเยาวชนที่ดีของประเทศชาติ คือ “ผู้อบรมเลี้ยงดู” หมายถึง บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนอื่น ๆ บุคคลเหล่านี้จะต้องมีสุขภาพจิตที่ดีพอที่พร้อมจะถ่ายทอดความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ดูแลเกื้อกูล ให้แก่บุตรและธิดาได้ หากการอบรมเลี้ยงดูไม่ดี อาจก่อให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิตได้ รวมถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างบุคคลภายในครอบครัวมีผลต่อสุขภาพจิตของเด็ก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว อิทธิพลของบิดา มารดาที่มีต่อบุตรธิดา บรรยากาศในครอบครัว สิ่งเหล่านี้มีผลต่อพัฒนาการ และพฤติกรรมของเด็ก ประกอบกับการวิจัยนี้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนในชนบทที่ห่างไกล และก็มีเด็กบางกลุ่มที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ซึ่งมีการอพยพเข้ามาขายแรงงานในเมืองที่เจริญ ดังนั้นจึงไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ของตนเอง แต่อย่างไรก็ตามหากมองถึงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งส่วนใหญ่อายุ 12 ปี นั้นหมายความว่าเด็กในวัยนี้แต่ละคนจะมีความต้องการที่แตกต่างกันไป แต่ทุกคนมีความปรารถนาจะให้บิดามารดาให้ความรักและเอาใจใส่ รวมทั้งการให้ความอบอุ่น จึงกล่าวได้ว่า สิ่งที่เด็กแต่ละคนต้องการคือความรักและเอาใจใส่จากบิดามารดา และความอบอุ่นจากครอบครัว (ผกา สัตยธรรม, 2535 : 15-55) ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่ได้รับความรักจากพ่อแม่ จึงเป็นตัวบ่งชี้ ที่สำคัญที่สุดขององค์ประกอบด้านสุขภาพจิต ของความสุขของนักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษา ขนาดเล็ก

1.2 องค์ประกอบด้านสุขภาพกาย พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการเป็นตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านสุขภาพกาย ซึ่งมีจำนวน 25 ตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด คือ ระหว่าง 3.62 - 4.46 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด คือ บอกรูหรือผู้ใหญ่เมื่อไม่สบาย ซึ่งจากผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาดังกล่าว อาจเป็นไปได้ที่ ผกา สัตยธรรม (2535 : 15-55) ที่กล่าวว่า สภาพของเด็กก่อนที่จะมาโรงเรียน อยู่กับครอบครัวมาก่อน แต่ละครอบครัวมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เด็กจะมีพฤติกรรมตามการเลี้ยงดูมาจากบ้าน เมื่อมาเข้าโรงเรียนเด็กได้พบสภาพแวดล้อมแห่งใหม่ ต้องมีการปรับตัว คนที่จะทำให้นักเรียนมีชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข คือ ครูนั่นเอง แสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนในวัยนี้มีการดูแลสุขภาพของตนเองและเห็นว่าเรื่องเจ็บป่วยเป็นเรื่องที่จะบั่นทอนความสุขของตน ซึ่งสอดคล้องกับสุนันท์ พิพัฒน์เพ็ญ (2528 : 14) ที่กล่าวถึงความปราศจากโรคร้ายของเด็กในวัยเรียนว่า เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ต้องเป็นร่างกายที่ปราศจากต่อโรคทุกชนิด ที่ส่งผลต่อการศึกษาเล่าเรียนโดยตรง ดังนั้นการปราศจากโรคร้ายของเด็กนักเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่เป็นแหล่งรวมของนักเรียนเป็นจำนวนมาก

ซึ่งนักเรียนเหล่านี้มาจากครอบครัวที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งพฤติกรรมสุขภาพซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ทั้งโรคติดต่อและไม่ติดต่อที่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นแหล่งที่จะก่อให้เกิดโรค และแพร่กระจายของเชื้อโรคได้ง่าย จึงมีความจำเป็นต้องมีการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดโรคและการแพร่กระจายของโรค ซึ่งการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคในโรงเรียนจะช่วยป้องกัน ช่วยลดอัตราการเจ็บป่วย ความรุนแรงของโรค ความพิการและการสูญเสียชีวิตของเด็กนักเรียนลงได้ (ปิยะนุช จิตตุนนท์. 2553 : 106) ดังนั้นตัวบ่งชี้บอกครูหรือผู้ใหญ่เมื่อไม่สบาย จึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดขององค์ประกอบด้านสุขภาพกายของความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

1.3 องค์ประกอบด้านความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการเป็นตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งมีจำนวน 24 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด คือ ระหว่าง 3.64 - 4.68 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด คือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจากผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาดังกล่าว อาจสืบเนื่องมาจากนักเรียน ที่ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง และความรู้สึกของผู้อื่นในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีและดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข (สัณฑ์ ศัลยศิริ. 2548 : 14-15) เป็นการนำเอาความฉลาดทางอารมณ์ของตนออกมาติดต่อกับผู้อื่น (Interpersonal Relation) ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการสื่อสาร ความเก่งคน ความเข้าอกเข้าใจคน เอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) มีการรับรู้อารมณ์และความต้องการของผู้อื่น (Recognizing Emotion in other) มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้เท่าทันในความรู้สึกของผู้อื่นได้ และสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม (Mayer & Salovey. 1990) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555 : 9) ที่กล่าวถึง การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นของนักเรียนว่า เข้าใจในมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดที่สุภาพ มีกิริยาท่าทางที่ดูสุภาพเรียบร้อย และภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด ได้แก่ ยืนยันความต้องการของตนเอง ปฏิเสธและต่อรอง บนพื้นฐานของความถูกต้อง กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก เคารพกฎ กติกาของสังคม ให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้ แสดงความยินดีกับเพื่อนร่วมโรงเรียนหรือชั้นเรียนเมื่อประสบ

ความสำเร็จ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ดังนั้นตัวบ่งชี้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดขององค์ประกอบด้านความฉลาดทางอารมณ์ของความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

1.3 องค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการเป็นตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีจำนวน 28 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด คือ ระหว่าง 4.16 - 4.75 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด คือ เข้าร่วมกิจกรรมวันไหว้ครู วันแม่แห่งชาติ ซึ่งจากผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาดังกล่าวนี้ ถือได้ว่าตรงกับจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่สำคัญ ที่ต้องการให้นักเรียนมีคุณภาพทางจิตใจ ซึ่งเป็นที่มาของการแสดงออกของพฤติกรรมที่พึงปรารถนา สามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ วินัยเงื่อนไขต่าง ๆ อันเป็นกติการ่วมกันของสังคม (สุวิมล ดิลกพานนท์. 2538 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 182) มาตรฐานที่ 2 ที่ว่า ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้ คือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูต่อบุคคลและผู้มีพระคุณ และคุณลักษณะของตัวบ่งชี้เข้าร่วมกิจกรรมวันไหว้ครู วันแม่แห่งชาติ นั้นก็ยังไปสอดคล้องกับตัวบ่งชี้พื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (มหาชน) (2555 : 17) คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 คือ ผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ได้แก่ ความกตัญญู ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน นั้นแสดงว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามนั้นมีคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความกตัญญูต่อบุคคลที่ดี ซึ่งหากมองอีกประเด็นก็เป็นไปในทางที่ดีเพราะส่วนใหญ่สภาพของสังคมในปัจจุบัน เด็กและเยาวชน มีพฤติกรรม อันไม่พึงประสงค์ ส่วนหนึ่งมาจากสังคม / สิ่งแวดล้อม / สิ่งยั่วยุต่าง ๆ สังคมเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว โดยเฉพาะสังคมเมือง พ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับเด็ก มีแหล่งเสื่อมโทรม สิ่งล่อลวงแหล่งอบายมุขหลากหลาย นอกจากนี้ยังมีสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนขาดกตัญญูต่อบุคคลที่ดี มาจากสิ่งต่อไปนี้ 1) เด็กขาดหลักจริยธรรมในการดำเนินชีวิต 2) สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสมแก่นักเรียน มุ่งเน้นเด็กเป็นคนเก่ง มีวิชาความรู้ ไม่นับคุณธรรมจริยธรรม 3) สถานศึกษาจัดบุคลากร ด้านการสอนที่ไม่เกื้อกูลต่อผู้เรียน ครูขาดความเอาใจใส่ ไม่มีหลักสูตรสอนที่ชัดเจน ครูเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี 4) สาเหตุสภาพแวดล้อม/ บริบททางสังคมไม่สนับสนุนต่อผู้เรียนของเด็กและเยาวชน โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ครูและนักเรียนมีความผูกพันกันน้อย เป็นต้น (กรมวิชาการ. 2542 : 10) ดังนั้นตัวบ่งชี้เข้าร่วมกิจกรรมวันไหว้ครู วันแม่แห่งชาติ จึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดขององค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรมของความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้ ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่สร้างและพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิง ประจักษ์

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ เป็นการทดสอบยืนยันตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียน
ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูล
เชิงประจักษ์ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการวิจัยในครั้งนี้ ก่อนดำเนินการทดสอบผู้วิจัยได้
ดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของตัว
บ่งชี้ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) และ
หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ
ครอนบาค (Cronbach's alpha co-efficient) ปรากฏว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00
และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .988 ซึ่งถือว่าตัว
บ่งชี้ทั้ง 99 ตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องเกินเกณฑ์ที่กำหนด

จากการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 99 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับมากขึ้นไป ซึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้น จึงสามารถเป็นตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนใน
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัว
บ่งชี้ ที่พบว่า ตัวบ่งชี้ 99 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) เกิน .30 และมี
นัยสำคัญทางสถิติ นั้นแสดงให้เห็นว่าเป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบย่อยที่สามารถวัดองค์ประกอบหลัก
ได้ เนื่องจากตัวแปร มีความคลาดเคลื่อนน้อย โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ในส่วนของค่า
สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ. 2549 : 125)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (B) พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
มาตรฐานทั้ง 4 องค์ประกอบหลัก มีค่าเป็นบวกและอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ มีค่าตั้งแต่ .67 ถึง
.99 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และเมื่อจัดลำดับตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญในการเป็น
ตัวบ่งชี้รวมความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
มาตรฐาน พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญและมีอิทธิพลหรือบ่งบอกถึงความสุขของนักเรียนใน
โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก มากที่สุด คือ องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพจิต (MH) มีค่าน้ำ
หนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .99 รองลงมา คือ องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพกาย (PH) มี
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ .94 องค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรม (OE) มี
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ .88 และองค์ประกอบหลักด้านความฉลาดทางอารมณ์
(EQ) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เท่ากับ .67 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องมาจากองค์ประกอบ

ด้านสุขภาพจิตนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญมากที่สุดเรื่องหนึ่งของมนุษย์ เพราะในการดำรงชีวิตในสังคมของคนเรานั้นจำเป็นต้องมีการเกี่ยวข้องกันในด้านกาารพึ่งพาอาศัยกันและกันตลอด เวลา ถ้าคนเรามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เราย่อมเป็นที่พึ่งพิงของบุคคลอื่นหรือสังคมได้ ทำให้อยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุขและสงบ นอกจากนี้ยังมีเวลาคิดสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย แต่หากสุขภาพจิตเสื่อมบุคคลนั้นก็จะกลายเป็นภาระแก่สังคม และหากป่วยทางจิตรุนแรงอาจจะเป็นภัยแก่สังคม เช่น ก่อการทะเลาะวิวาท มีอารมณ์รุนแรงที่ไม่สามารถควบคุมได้ จนอาจก่ออาชญากรรม (Paulina Correa-Burrows. 2012 : 1) สำหรับนักเรียนก็เช่นเดียวกัน ถ้าหากนักเรียนมีลักษณะสุขภาพจิตที่ดี ก็จะส่งผลต่อความสุขในการเรียนนั้น ผลการเรียนแสดง ความก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ มาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำงานด้วยความตั้งใจ ชอบเล่นกับเพื่อน ๆ อย่างสนุกสนาน ไม่รังแกเพื่อน แสดงออกกับเพื่อนด้วยความมีน้ำใจ ไม่เป็นเด็กขี้ฟ้อง และถ้าหากมองถึงความสามารถในการดำเนินชีวิต ก็จะเป็นคนที่รู้จักให้อภัย ไม่เป็นเด็กชอบฟ้อง โทหกหรือพูดปด ไอ้อวด (กรมวิชาการ. 2539 : 3-4) ซึ่งสอดคล้องกับพิริยะพจน์ท์ และคณะ (2542 : 34) ; เสถียร ยุระชัย (2548 : 27) ; วีระ ไชยศรีสุข (2539 : 58) และ ผกา สัตยธรรม (2535 : 15-55) ที่ได้ให้นิยามความหมายและลักษณะของความสำคัญของการมีสุขภาพจิตที่ดีของนักเรียนที่สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า นักเรียนต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม มีความเข้าใจผู้อื่น สามารถเผชิญกับปัญหา และความจริงแห่งชีวิตได้ดี ต้องมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตลอดจนต้องมีความรู้สึกที่ “เป็นเด็กน่ารัก” คือมีรูปร่างผิวพรรณดี มีดวงตาแจ่มใสเป็นประกาย สะอาด สะอาด ยิ้มง่าย กล้าพูด กล้าซักถาม กล้าแสดงออกด้วยความกระตือรือร้น ดังนั้นสุขภาพจิต จึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลมากที่สุดเป็นอันดับแรกของความสุขของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

จากการอภิปรายที่เกี่ยวกับแนวคิดของนักวิชาการ ที่สอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า สุขภาพจิต มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักเรียนในระดับประถมศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องร่วมกันดูแลสุขภาพจิตของนักเรียนอย่างใกล้ชิดก็จะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนได้ผล ช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตให้ดีขึ้นทุกด้าน และเมื่อนักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดีก็就会有การพัฒนาที่ดีขึ้นในทุกด้าน ผลการเรียนก็ดีขึ้นด้วย และผลที่ตามมา นักเรียนก็จะมีมีความสุข อีกทั้งก็ยังส่งผลถึงสุขภาพจิตที่ดีของ พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูด้วยเช่นกัน เมื่อครูมีความสุขใจ บรรยากาศในการเรียนการสอนก็ย่อมดีขึ้น นักเรียนก็จะมีมีความสุขและพัฒนาไปในทางที่ดี นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบที่มีค่าน้ำมาตรฐานเกินกว่า .30 และมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพกาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .94 องค์ประกอบหลักด้านความคุณธรรม จริยธรรม มีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบเท่ากับ .88 และองค์ประกอบหลักด้านการความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำที่สุด คือ เท่ากับ .67 ดังนั้น จึงถือได้ว่าองค์ประกอบทั้งสามองค์ประกอบนี้ ก็มีความสำคัญต่อความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในระดับสูงด้วย ซึ่งจากการพิจารณาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมขององค์ประกอบหลัก และค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานขององค์ประกอบหลัก แล้วจะเห็นได้ว่าไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั่นเพราะว่าค่าเฉลี่ยความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักนั้นหมายถึง ค่าคะแนนที่เป็นความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อตัวบ่งชี้ต่างๆที่มีความเหมาะสมในการเป็นตัวบ่งชี้เล็กน้อยเพียงใด แต่ในส่วนค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร หรือตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบ หรือตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กด้านต่างๆ ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้น เมื่อต้องการทราบค่าตัวบ่งชี้ใดมีอิทธิพลต่อความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มากน้อยเพียงใด จึงต้องพิจารณาที่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาน้ำหนักตัวบ่งชี้ จะเห็นว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวบ่งชี้ ก็เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ยืนยันได้ว่าองค์ประกอบหลักทั้ง 4 องค์ประกอบนั้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและมีอิทธิพล หรือบ่งบอกถึงความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในระดับสูง เรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน จากมากที่สุดไปหาค่าต่ำ คือ องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพจิต องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพกาย องค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรม และองค์ประกอบหลักด้านความฉลาดทางอารมณ์ ตามลำดับ และถือได้ว่าเป็นรูปแบบความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่ได้จากการพัฒนาตัวบ่งชี้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะว่าในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อสู่ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนที่สูงขึ้น ตลอดจนการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ควรนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน เนื่องจากนอกจะเป็นการพัฒนาทางการศึกษาแล้ว การทำให้ผู้เรียนที่ถือว่าเป็นเยาวชนและอนาคตของชาติมีความสุข ด้วยการส่งเสริมสุขภาพจิต สุขภาพกาย คุณธรรมจริยธรรม และความฉลาดทางด้านอารมณ์ ก็จะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และส่งผลต่อการแข่งขันของประเทศในระดับนานาชาติในด้านต่างๆ เกิดความเจริญที่ยั่งยืนในทุก ๆ ด้านสืบไป

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะหลัก 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่ได้รับการตรวจสอบด้วยกระบวนการทางทฤษฎีวิจัย ซึ่งเป็นโมเดลที่มีความเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยโดยเฉพาะในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นจึงเป็นแนวทางให้หน่วยงานทางการศึกษา การพัฒนาเยาวชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ นำผลการวิจัยไปใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติในภาพรวมทุกด้าน เช่น การศึกษา สังคม และเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยสามารถนำองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ไปใช้ในเป็นกรอบปฏิบัติ หรือวางแผน หรือเป็นสารสนเทศในการดำเนินงานดังกล่าว ตามบริบทและสถานการณ์ที่เหมาะสม ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพจิต องค์ประกอบหลักด้านสุขภาพกาย องค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรม และองค์ประกอบหลักด้านความฉลาดทางอารมณ์ ตามลำดับ

1.2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ในเรื่องใดๆ สามารถใช้กระบวนการเช่นเดียวกันกับงานวิจัยนี้ กล่าวคือ กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ นิยามตัวบ่งชี้ รวบรวมข้อมูล สร้าง และพัฒนาตัวบ่งชี้ ตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ และวิเคราะห์ตามบริบทที่ต้องการศึกษา และนำเสนอรายงานการใช้วิธีการทดสอบเพื่อยืนยันทางสถิติ จะทำให้ได้ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดและประเมินความสุขของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเพื่อให้มีเครื่องมือวัดความสุขของนักเรียน ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ ทั้งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดอื่น เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ความสุขของนักเรียนที่เหมาะสมตามบริบทนั้น ๆ